

Sistema de connexions histórico-geogràfiques

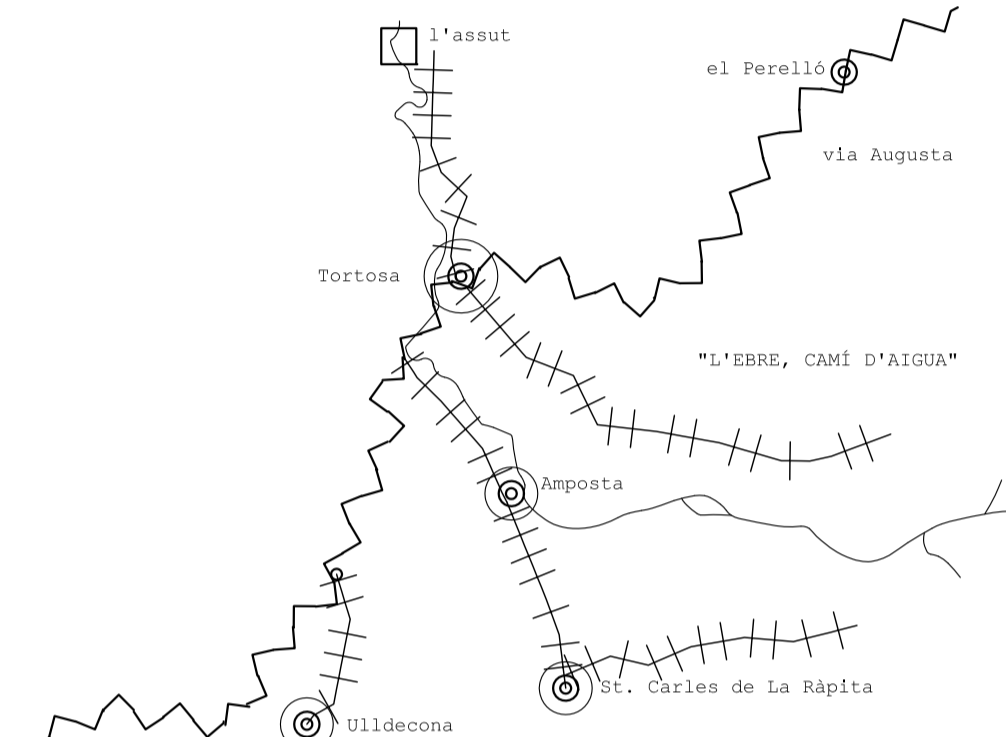
El riu ha estat un element clau per a totes les civilitzacions que han arribat al seu voltant. El territori ha sigut l'escenari on s'han desenvolupat des d'atacs corsaris i pirates fins a batalles històriques. Els ibers, els romans i, més tard, els àrabs i els cristians hi van deixar una profunda petjada cultural i arquitectònica.

Els vertebradors de comunicacions, tant marítimes com terrestres, ha acumulat una sèrie de dispositius disposats en una espècie de matriu de punts estratègics del territori. Si més no, en el seu temps, fou el principal recorregut mercantil cap a l'interior de la península, a més de ser, la font de vida i energia que totes les civilitzacions han utilitzat com a línia de creixement i desenvolupament dels seus imperis i reïnats.

Tortosa era una de les principals poblacions, més tard, Sant Carles de La Ràpita, fou port reial, militar i comercial, situat estratègicament, equidistant entre Barcelona - València - Saragossa-Mallorca, i es convertí en la principal entrada des de les Amèriques.

En el seu curs baix, segons la distribució de les aigües i terres, s'hi troba un sistema de torres (torretes, torres de moros, atalayas), estructures de caràcter pesant i monolític, de diferents altures, que donen resposta a la funció de manteniment i supervilància de la colònia o poblat i el seu hinterland, amb missions ben diferents: fars, telegrafs, control de vigilància i defensa, transmissió de senyals i orientació.

La importància de cada punt d'inserció d'aquests dispositius ve determinada per l'existència d'un sistema de camins (relacions inter-relacions) que comunicaven les principals poblacions del moment, distingides aquestes pels propis enclaus paisatgístics.

Xarxa de camins:
 Estuari superior (Assut-Tortosa)
 Estuari inferior (riba esquerra, situació marítima)
 Estuari inferior (riba dreta, Tortosa-Amposta)
 Ruta interior (Tortosa-Ulldecona)
 Antiga ruta marítima (Amposta-La Ràpita)
 Els Alfaacs
 El Delta, antics braços de riu

*No oblidem el fet que per les seves condicions climàtiques i biològiques, el Montsià i la plana del Delta han estat sempre terres de transhumància lligades a la necessitat d'alimentar el bestiar durant l'hivern. Aquest tipus de nomadisme va generar l'aparició dels lligallots, que segles després, molts d'ells s'establien com a nuclis de població fixa.

Els fars són un altre tipus d'estructura vertical en alçada, passat i present, són construccions costaneres que responen a la necessitat d'orientació i distinció del navegant. Distingint-se entre ells pels propis codis de navegació, emeten diferents tipus de senyals lluminosos i sonores per identificar-se i comunicar-se.

Es diferencien en la seva materialització depenent el tipus de localització, mar o terra ferma. Els primers es caracteritzen per ser metàl·lics i contenir caixes que allotgen dependències. Els segons solen ser volums monolítics de formigó que ho contenen tot al seu interior.

el far del fangar, de llum de sext ordre i fixa, va estar en funcionament des del 1864 fins l'any 1972. De ferro forjat anglès i de planta hexagonal emetia senyals fins una distància de 10 milles (19,52 km). Durant la guerra civil fou incendiat i anys més tard es construí l'actual far de planta cilíndrica i formigó armat de 8 m d'alçada fins al focus lluminós.

el far de l'illa de buda té un fort valor sentimental per als qui anaven els diumenges a dinar o berenar sota la seva estructura, però cal afegir l'emblemàtica construcció molt similar a la torre Eiffel el 1r data del 1864, emetia eclipses d'1min., de planta octogonal (17m diàmetre), tenia una altura fins al focus lluminós de 50 m respecte el nivell del mar, amb un alçanc de 14,28 milles (26,44 km) aquest fou substituït per un balisa de 20m d'altura, que a la vegada fou substituïda per una construcció de 48m amb 14 milles de distància visual que degut al avanç de la mar va acabar caient, per ser substituït definitivament per una torreta-faro

el far de la banya (el més antic 1847), de tercer ordre i de llum fixa, ara és una torre de formigó armat, antigament fou una emblemàtica torre de 19 m d'alçada fins al focus lluminós, de ferro forjat anglès que emetia senyals lluminosos visibles des de 12 milles (22,22 km) aquest va ser desmantellat per ocupar un lloc al port de Tarragona com a restaurant i atracció turística

*canvi climàtic augment del nivell del mar

períodes d'inundació segons pronòstic:

- 15cm 2045
- 40cm 2100
- 100m 2100

augment del nivell mitjà del mar segons pronòstic moderat i accelerat

©. 1:100000